

Jak funguje obec právně a procesně

JUDr. Veronika Vašicová Benešová
Ministerstvo vnitra
odbor veřejné správy, dozoru a kontroly

Praha, 22. říjen 2026

14:00-15:30

Obsah

I. svolání zastupitelstva obce

II. hlasování členů zastupitelstva

III. střet zájmů

IV. zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném
přístupu k informacím, v platném znění

I. svolání zastupitelstva obce

Svolání zastupitelstva obce (1/4)

- **zastupitelstvo je nejvyšším orgánem obce** (čl. 101 odst. 1 Ústavy a § 5 odst. 1 zákona o obcích)
- složeno z členů zastupitelstva, kteří jsou voleni na **čtyřleté funkční období** ve volbách do zastupitelstev obcí (podle počtu obyvatelstva 5 až 55 členů)
- **mandát člena zastupitelstva vzniká** zvolením → ke zvolení dojde ukončením hlasování (§ 69 odst. 1 zákona o obcích)
- **mandát člena zastupitelstva zaniká** za zákonem stanovených podmínek (§ 55 a násl. zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí, v platném znění)
- slib člena zastupitelstva (§ 69 odst. 2 a 3 zákona o obcích)
- zastupitelstvo má **tzv. vyhrazené pravomoci** (viz § 84 a § 85 zákona o obcích) → **tyto pravomoci nelze delegovat na jiný orgán**

Svolání zastupitelstva obce (2/4)

- zastupitelstvo obce se schází podle potřeby, **nejméně však jedenkrát za 3 měsíce a koná se v územním obvodu obce** (§ 92 odst. 1 věta první a druhá zákona o obcích)
 - pro počítání lhůty 3 měsíců platí **analogická aplikace pravidel pro počítání času podle § 40 odst. 1 písm. b) a c) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád**, v platném znění (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 17. prosince 1997, sp. zn. Pl. ÚS 33/97)
 - nesejde-li se zastupitelstvo obce po dobu delší než 6 měsíců tak, aby bylo schopno se usnášet, **Ministerstvo vnitra je rozpustí** (§ 89 odst. 1 zákona o obcích)
- zastupitelstvo svolává a zpravidla řídí **starosta obce** (§ 92 odst. 1 ve spojení s § 103 odst. 5 zákona o obcích)
- ustavujícímu zasedání zastupitelstva obce předsedá zpravidla **dosavadní starosta**, případně **nejstarší člen zastupitelstva** (§ 91 odst. 1 zákona o obcích)

Svolání zastupitelstva obce (3/4)

- starosta obce je povinen svolat zasedání zastupitelstva obce, požádá-li o to alespoň **jedna třetina členů zastupitelstva obce**, nebo **hejtman kraje** →

zasedání zastupitelstva obce se koná **nejpozději do 21 dnů ode dne**, kdy žádost byla doručena obecnímu úřadu (§ 92 odst. 1 zákona o obcích)

- formu žádosti zákon o obcích výslovně nestanoví
- nesvolá-li starosta obce zasedání zastupitelstva obce, svolá zasedání zastupitelstva **místostarosta obce**, popřípadě **jíný člen zastupitelstva obce** (§ 92 odst. 2 zákona o obcích)

Svolání zastupitelstva obce (4/4)

- **obecní úřad zveřejní informaci o konání zasedání zastupitelstva, která obsahuje místo, dobu a navržený program připravovaného zasedání včetně data vyvěšení a sejmutí podle zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě, v platném znění**
- **informace musí být zveřejněna na úřední desce i elektronické úřední desce způsobem umožňujícím dálkový přístup nejméně 7 dní** před zasedáním zastupitelstva (§ 93 odst. 1 zákona o obcích)
 - *rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. května 2010, č. j. 8 Ao 1/2007-94: V případě zveřejnění informace o konání zasedání zastupitelstva je účelu zveřejnění informace dosaženo i tehdy, kdy se do doby zveřejnění informace započítá den, kdy byla informace o konání zasedání zveřejněna.*
- **povinnost zveřejnit informaci musí být splněna i tehdy, pokud jsou termíny zasedání zastupitelstva předem stanoveny** (např. předem připravený harmonogram zasedání na celé funkční období)
- **obecní úřad může informaci uveřejnit též způsobem v místě obvyklým** (např. SMS, rozhlas, obecní periodikum, plakátovací plochy apod.)

Otázka z praxe...

Je v souladu se zákonem, pokud se zasedání zastupitelstva obce koná dne 13. prosince 2023 a další nejbližší zasedání zastupitelstva proběhne až dne 27. března 2024? **NENÍ**

- zákonem stanovená lhůta 3 měsíců uplyne dnem, který se svým označením shoduje se dnem, kdy se konalo poslední zasedání zastupitelstva obce. Není-li v měsíci takový den, končí lhůta posledním dnem měsíce – viz § 40 odst. 1 písm. b) a c) správního řádu
- pokud se zasedání zastupitelstva obce konalo ve středu dne 13. prosince 2023, bylo nezbytné (s ohledem na § 92 odst. 1 věty první zákona o obcích), aby se další zasedání zastupitelstva obce uskutečnilo **nejpozději ve středu dne 13. března 2024**
- pozdější konání zasedání zastupitelstva obce nebude mít vliv na platnost jeho průběhu a přijatá usnesení, obec ale poruší § 92 odst. 1 větu první zákona o obcích

II. hlasování členů zastupitelstva

hlasování členů zastupitelstva (1/3)

- zastupitelstvo obce je schopno se usnášet, **je-li přítomna nadpoloviční většina všech jeho členů** → jestliže při zahájení jednání zastupitelstva obce nebo v jeho průběhu není přítomna nadpoloviční většina všech členů zastupitelstva obce, **ukončí předsedající zasedání zastupitelstva obce a do 21 dnů se koná jeho náhradní zasedání** (§ 92 odst. 3 zákona o obcích)
- náhradní zasedání **není „pokračováním“ předchozího zasedání zastupitelstva** (toto bylo pro neusnášeníschopnost ukončeno)
- pro náhradní zasedání zastupitelstva musí být splněny všechny zákonné požadavky jako pro jakékoli jiné zasedání (zveřejnění informace podle § 93 odst. 1 zákona o obcích a pořízení zápisu ze zasedání podle § 95 zákona o obcích)
- pokud ani náhradní zasedání není usnášeníschopné, není nutné konat „další“ náhradní zasedání do 21 dnů – uplatní se obecný režim podle § 92 odst. 1 zákona o obcích (konání zasedání nejméně jedenkrát za 3 měsíce)

hlasování členů zastupitelstva (2/3)

- **platné přijetí usnesení:** souhlas nadpoloviční většiny všech členů zastupitelstva, nestanoví-li zvláštní právní předpis jinak (§ 87 zákona o obcích)
- **požadavky na formulaci usnesení – určitost a srozumitelnost**
 - **doporučuje se vyjádřit slovy zákona** (*schvaluje, volí, deleguje...*)
 - **není přípustné hlasování per rollam**
- **tzv. „vzetí na vědomí“ – 2 hlediska:**
 - přijetí usnesení (podle § 87 zákona o obcích)
 - seznámení se s určitou skutečností bez přijetí usnesení
- **nedoporučuje se hlasování o tzv. souhrnném usnesení na závěr zasedání zastupitelstva!**

hlasování členů zastupitelstva (3/3)

- **distanční účast zastupitelů** upravena v novém ustanovení § 92a zákona o obcích (**novela provedená zákonem č. 418/2023 Sb., s účinností od 1. ledna 2024**)
- zastupitel není přítomen fyzicky, ale **pouze tzv. na dálku (za využití videokonference)** za pomoci využití technického zařízení umožňující přenos **obrazu i zvuku v reálném čase (tj. „zastupitel je vidět a slyšet“)**
- distanční účast **musí stanovit jednací řád zastupitelstva obce**
- distanční účast je **pouze možností, nikoliv povinností**, tj. žádný zastupitel nemůže být k této formě účasti nucen
- zasedání zastupitelstva nelze vést **pouze distančně** – vždy jde o zasedání kombinované (jeden nebo více zastupitelů je přítomno distančně), a vždy musí existovat místo, kde se mohou zastupitelé i veřejnost „fyzicky“ sejít a uplatňovat svá práva
- **nejedná se o hlasování per rollam**

Otázka z praxe...

Jak formulovat usnesení ze zasedání zastupitelstva?

- žádný obecně závazný právní předpis nestanoví, jakou slovní formulaci mají mít přijatá usnesení ze zasedání zastupitelstva obce
- návrhy usnesení by měly být formulovány tak, aby jejich obsah vyjadřoval projev vůle zastupitelstva obce v konkrétní věci a sledoval zákonem stanovený cíl nebo ze zákona vyplývající účel
- usnesení zastupitelstva mají formulována jasným, srozumitelným a určitým způsobem tak, aby nevzbuzovala důvodné pochybnosti o tom, co zastupitelstvo schvaluje
- usnesení zastupitelstva musí být určité a konkrétní, a musí z něj jednoznačně vyplývat právní vůle obce

III. Střet zájmů

Střet zájmů (1/3)

- **oznamovací povinnost člena zastupitelstva** podle § 83 odst. 2 zákona o obcích: *Člen zastupitelstva obce, u něhož skutečnosti nasvědčují, že by jeho podíl na projednávání a rozhodování určité záležitosti v orgánech obce mohl znamenat výhodu nebo škodu pro něj samotného nebo osobu blízkou, pro fyzickou nebo právnickou osobu, kterou zastupuje na základě zákona nebo plné moci (střet zájmů), je povinen sdělit tuto skutečnost před zahájením jednání orgánu obce, který má danou záležitost projednávat.*
- **nelze zabránit členovi zastupitelstva v účasti na jednání a na rozhodování - vyloučením člena zastupitelstva** ze zasedání pro existenci střetu zájmů se zabýval Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 18. ledna 2011, č. j. **1 Ao 2/2010-185** (body 144 až 150): *Pokud člen zastupitelstva obce oznámí možný střet zájmů v určité věci, rozhoduje zastupitelstvo obce v souladu s § 83 odst. 2 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, pouze o existenci či neexistenci důvodu pro vyloučení tohoto zastupitele z projednávání a rozhodování této záležitosti. Nemůže však rozhodnout o vyloučení samotném. Nesplnění povinností podle § 83 odst. 2 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, je nedodržením zákonného postupu; dovozovat z něj nezákonnost přijatého opatření obecné povahy však zpravidla nelze.*

Střet zájmů (2/3)

- **zákon č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů**, v platném znění - speciální právní předpis vůči zákonu o obcích (pravidlo *lex specialis derogat legi generali*)
- věcný gestor zákona o střetu zájmů - **Ministerstvo spravedlnosti**, odbor střetu zájmů a boje proti korupci, tel. 221 997 551, e-mail: osz@msp.justice.cz
- člen zastupitelstva musí být **tzv. veřejný funkcionář** (§ 2 odst. 1 písm. q/ a r/ zákona o střetu zájmů):
 - *člen zastupitelstva obce, městské části nebo městského obvodu územně členěného statutárního města nebo městské části hlavního města Prahy, který je pro výkon funkce dlouhodobě uvolněn nebo který před svým zvolením do funkce člena zastupitelstva nebyl v pracovním poměru, ale vykonává funkce ve stejném rozsahu jako člen zastupitelstva, který je pro výkon funkce dlouhodobě uvolněn, nebo*
 - *starosta obce, městské části nebo městského obvodu územně členěného statutárního města nebo městské části hlavního města Prahy, místostarosta obce s pověřeným obecním úřadem, obce s rozšířenou působností, městské části nebo městského obvodu územně členěného statutárního města, zástupce starosty městské části hlavního města Prahy nebo členové rady obce s rozšířenou působností, městské části nebo městského obvodu územně členěného statutárního města, městské části hlavního města Prahy, kraje nebo hlavního města Prahy, kteří nejsou pro výkon funkce dlouhodobě uvolněni*

Střet zájmů (3/3)

- **oznamovací povinnost podle § 8 zákona o střetu zájmů je speciálním ustanovením vůči § 83 odst. 2 zákona o obcích**, tj. ustanovení § 8 zákona o střetu zájmů se **použije přednostně** v těch případech, kdy členové zastupitelstva obce jsou **tzv. veřejnými funkcionáři** (§ 2 odst. 1 písm. q/ a r/zákona o střetu zájmů)
- při plnění oznamovací povinnosti (§ 8 zákona o střetu zájmů a § 83 odst. 2 zákona o obcích) je **člen zastupitelstva oprávněn účastnit se rozhodování a hlasovat** (pokud člen zastupitelstva neoznámí možný střet zájmů orgánu obce, takové jednání nemá vliv na zákonnost přijatých usnesení).
- veřejní funkcionáři jsou povinni plnit další **tzv. oznamovací povinnosti** (oznámení o osobním zájmu, oznámení o činnostech, oznámení o majetku, oznámení o příjmech a závazcích – viz § 7 zákona o střetu zájmů)
- nesplnění některé z uvedených oznamovacích povinností je způsobilé **naplnit znaky skutkové podstaty přestupku**, za který lze uložit pokutu (viz § 23 a násl. zákona o střetu zájmů)

Otázka z praxe...

Podléhá místostarosta města, který vykonává funkci jako neuvolněnou, právnímu režimu zákona o střetu zájmů? **ANO, podléhá režimu zákona o střetu zájmů**

- neuvolněný místostarosta města naplňuje podmínku **tzv. veřejného funkcionáře podle § 2 odst. 1 písm. r) zákona o střetu zájmů**
- plní oznamovací povinnost podle § 8 zákona o střetu zájmů
- ustanovení § 83 odst. 2 zákona o obcích se v tomto případě neuplatní

IV.
zákon č. 106/1999 Sb.,
o svobodném přístupu k informacím

zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím (1/5)

- obec je tzv. **povinný subjekt** (§ 2 odst. 1)
- obec má povinnost poskytovat informace vztahující se k její působnosti
 - **aktivní poskytování informací** – zveřejňování informací (§ 5)
 - **pasivní poskytování na informací** – na žádost žadatele (§ 14)

zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím (2/5)

- žadatel = **fyzická osoba i právnická osoba**
- žádost lze podat **ústně** nebo **písemně** (§ 13 odst. 1)
- žádost je podána dnem, kdy ji obec obdržela
- **povinné náležitosti žádosti** (§ 14 odst. 2) - označení, kterému povinnému subjektu je určena, a požadavek o poskytnutí informace ve smyslu zákona o svobodném přístupu k informacím
 - **fyzická osoba**: jméno, příjmení, datum narození, adresa místa trvalého pobytu, resp. adresa bydliště a adresa pro doručování
 - **právnická osoba**: identifikační číslo, adresa sídla, resp. adresa pro doručování
- pokud je žádost učiněna elektronicky, musí být podána prostřednictvím elektronické adresy podatelny obce

zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím (3/5)

- obec jako povinný subjekt žádost posoudí a **vyřídí** některým z následujících způsobů:
 - **odkáže na zveřejněnou informaci** (§ 6)
 - **informace poskytne** ve lhůtě nejpozději do 15 dnů ode dne přijetí žádosti a tyto informace zveřejní (§ 5 odst. 3)
 - **žádost odloží** s odůvodněným sdělením žadateli do 7 dnů ode dne doručení žádosti (§ 14 odst. 5 písm. c/)
 - **žádost odmítne** rozhodnutím (§ 15)
- opravné prostředky:
 - **odvolání** (§ 16a) – proti rozhodnutí o odmítnutí žádosti
 - **stížnost** (§ 16a) – proti způsobu vyřízení žádosti + výši úhrady
- v případě obcí je nadřízeným orgánem příslušným k vyřízení odvolání či stížnosti **krajský úřad**
- oprávnění obce žádat **úhradu nákladů** spojených s pořizováním kopií, opatřováním nosičů dat a s odesláním informace, a **úhradu za mimořádně rozsáhlé vyhledání informací** (§ 17)
- **sazebník úhrad za poskytování informací** (§ 5 odst. 1 písm. e/ a nařízení vlády č. 173/2006 Sb., o zásadách stanovení úhrad a licenčních odměn za poskytování informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím)

zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím (4/5)

- **člen zastupitelstva obce má při výkonu své funkce právo požadovat od zaměstnanců obce zařazených do obecního úřadu, jakož i od zaměstnanců právnických osob, které obec založila nebo zřídila, informace ve věcech, které souvisejí s výkonem jejich funkce; informace musí být poskytnuta nejpozději do 30 dnů (§ 82 písm. c/ zákona o obcích)**
- informace související s výkonem funkce člena zastupitelstva jsou **informace ze samostatné působnosti, které se vztahují k věcem přímo projednávaným, respektive projednatelným zastupitelstvem obce** (srov. rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 11. března 2019, č. j. 14 A 89/2017-47)
- **pro způsob vyřízení se podpůrně (subsidiárně) aplikují procesní pravidla ze zákona o svobodném přístupu k informacím** (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. února 2013, č. j. 8 Aps 5/2012-47 a ze dne 4. května 2022, č. j. 3 As 46/2022-42)

zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím (5/5)

- člen zastupitelstva má nárok na **bezplatné poskytnutí informací, které souvisejí s výkonem funkce člena zastupitelstva** – zpoplatnění pouze výjimečně, při kumulativním splnění 2 podmínek:
 - 1) nepřiměřená zátěž pro obec, a současně
 - 2) není využito jiné formy umožňující bezplatné získání informací (např. nahlédnutí do dokumentů)
- člen zastupitelstva je oprávněn **požadovat, aby jeho žádost o informace související s výkonem jeho funkce, byla vyřizována v režimu zákona o svobodném přístupu k informacím**
 - obec je povinna tuto skutečnost respektovat (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. října 2017, č. j. 5 As 236/2016 – 104, rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 24. září 2019, č. j. 50 A 5/2019 – 43 a též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. února 2020, č. j. 4 As 385/2019 - 55)
 - neaplikují se hmotněprávní ustanovení zákona o svobodném přístupu k informacím
 - žádost se vyřizuje v patnáctidenní lhůtě
- žádá-li člen zastupitelstva o informace **podle zákona o svobodném přístupu k informacím, na které má nárok podle zákona o obcích, musí mu být poskytnuty i údaje, na které má nárok jako zastupitel** – srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. srpna 2005, č. j. 6 As 40/2004 - 62 a ze dne 26. února 2020, č. j. 4 As 385/2019 – 55

Otázka z praxe...

Zastupitel požaduje informace z přenesené působnosti (z evidence obyvatel). Má na tyto informace nárok podle § 82 písm. c) zákona o obcích? **NE**

- jde o problematiku výkonu státní správy upravenou zákonem č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel), v platném znění
- požadované informace se nejeví jako informace, které by člen zastupitelstva obce potřeboval pro výkon mandátu podle § 82 písm. c) zákona o obcích
- vyřízení takové žádosti **podléhá režimu zákona o svobodném přístupu k informacím, tj. žádost je třeba vyřídit v patnáctidenní lhůtě a se zohledněním důvodů pro odmítnutí žádosti**

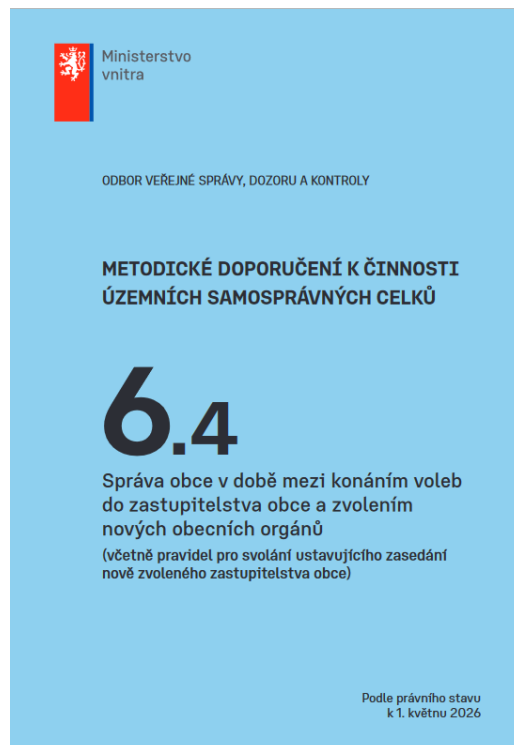
Metodická pomoc Ministerstva vnitra pro nové členy zastupitelstva

Metodické doporučení k činnosti územních samosprávných celků č. 6.4

Správa obce v době mezi konáním voleb do zastupitelstva obce a zvolením nových obecních orgánů (včetně pravidel pro svolání ustavujícího zasedání nově zvoleného zastupitelstva obce)

<https://mv.gov.cz/cinnost-organu-obce-2>

<https://mv.gov.cz/sprava-obce-ode-dne-voleb-do-zvoleni-novych-organu-obce>

Další metodická pomoc Ministerstva vnitra

Metodická doporučení, stanoviska a další praktické příručky

- **Metodická pomoc pro kraje a obce** - Metodické materiály a Stanoviska Ministerstva vnitra

<https://mv.gov.cz/metodicka-pomoc-pro-kraje-a-obce>

- časopis **Veřejná správa**

<https://mv.gov.cz/verejna-sprava-4>

Metodiky a stanoviska k vybraným tématům

- **metodické doporučení k činnosti územních samosprávných celků č. 2.1** – Dílčí aspekty související se zasedáními zastupitelstev obcí, <https://mv.gov.cz/cinnost-organu-obce-2>
- **stanovisko č. 51/2009** - K procesu přijímání usnesení zastupitelstvem obce, <https://mv.gov.cz/stanoviska-odk-2009>
- **stanovisko č. 8/2011** - Vyloučení člena zastupitelstva obce z hlasování pro existenci střetu zájmů, <https://mv.gov.cz/stanoviska-odk-2011>
- **stanovisko č. 1/2016** - Právo člena zastupitelstva obce na informace, <https://mv.gov.cz/stanoviska-odk-2016>

Otázky k diskusi...

Děkuji za pozornost.

Kontakt:

**Ministerstvo vnitra České republiky
Odbor veřejné správy, dozoru a kontroly
nám. Hrdinů 3, 140 21 Praha 4**

Tel. (pevná linka): 974 816 411, 974 816 429

e-mail: odbordk@mv.gov.cz

ID datové schránky: 6bnaawp

**JUDr. Veronika Vašicová Benešová
odbor veřejné správy, dozoru a kontroly
oddělení legislativně-právní**

Tel. (pevná linka): 974 816 452

Mobil: + 420 603 190 873

e-mail: veronika.benesova@mv.gov.cz